

De fleste nordmenn hadde det vondt under krigen -
5 år - kunne ha vært nok -
Riktignok: "Bare vi får landet og friheten igjen ---"
Mer enn 3 år - langt igjen normale forhold.
Alle lengter vi etter igjen å kunne kjøpe, bygge, slippe krise-
restriksjoner.

Kan forstå at folk blir utålmodige og at mange klager.

La oss prøve et øyeblikk rolig og saklig å se den virkelige årsak til vanskene våre.
Storparten av verden har gått gjennom en langvarig og ødeleggende krig, produksjonslivet og arbeidslivet i en rekke land ligger nede og hele verdensøkonomien og samhandelen landene mellom er i ulage.

Norge var okkupert i 5 år, store distrikter ble fullstendig rasert, landet ble utpint og ranet av okkupasjonsmakten og vårt produksjonsapparat og næringsliv var mer eller mindre ødelagt og nedslitt.

På dette grunnlag startet vi i 1945.

Forsyningene -

Godt opplegg allerede under krigen -
Hurtig og jevnt stigende bedring forsyningssituasjonen 45, 46
og 47.

"Vi lever over evne".--

Begr.: Gjenreis folkets helse og arbeidskraft.

Tilbakeslag 1948 -

Valutavansker - alle land -

Krigførende og nøytrale - borgerlig og sosialistisk styrte.

Vi kunne, selv i den prekære situasjon ha brukt mer av vår valuta til mat og klær - på bekostning av gjenreisningen og arbeidslivet. Men vi kan ikke velge begge deler som mange åpenbart tror. -
Enten må vi velge å leve for dagen og med det få bekymringene dobbelt opp i dagene som kommer -
Eller vi velger å ta et krafttak for å trygge framtida for vårt folk.

"Verre enn under krigen?"

Ingen sult i Norge i dag - (Hva de gjør i mange andre land).

Ensformig kosthold - dårlig med middagsmat og pålegg.

Kjøtt og fleisk - hjemmeprod. langt under førkrignivået. -

Bygdene sjøl bruker mere -.

Ost og egg - under førkrignivået -.

Import? Vet at Handelsdepartementet og Forsyningsdepartementet arbeider med sp.innf. kjøtt og fleisk som kan bedre situasjonen noe,

ost og egg.

Klær og sko - vanskelig for mange -.

Noe bedre etter hvert, men ta tid.

Knapper, tråd, band, glidelåser?

Gunstig hver ting en kan oppheve rasjonering eller knapphet.

Men så lenge det er knapphet vil rasjoneringen bli opprettholdt for alle nødvendige varer. -

Antydningen om å rasjonere gjennom pengepungen, en rasjonering en alltid har. -

Gjøre store lag av folket relativt fattigere. -

Enkelte land fulgt den metoden - butikkene overfylt av alle slags varer, fordi bare et fåtall har råd til å kjøpe dem.

"I dag husker folk bedre 30-årenes overfylte butikk enn de tomme pengepungene."

Ingen pengepolitikk vil i seg sjøl skaffe mere varer -
- det vil bare en høyere produksjon gjøre.

Første betingelse en hurtig gjenreising av det ødelagte produksjonsapparatet.

5-års plan - enige om det.

Visste at det måtte bli en hard påkjønning - på bekostning levestandarden.

Investerer idag: Penger, arbeidskraft, materialer, valuta i gjenreising og nyreising. -

I dag hele tyngden av belastningen.

Lønna for innsatsen i dag får vi først etterhvert som næringslivet blir bygget ut - skipene, fabrikkene, husdyrbestandene.

5-års planen holder -.

Fiskerflåten og hvalfangstflåten er allerede gjenreist -.

Handelsflåten, industrien og jordbruksnæringen vil være gjenreist i løpet av 5-års perioden.

Elektrisitetutbyggingen pågår i et tempo som aldri før - øking 717.000 kW.

- Mer enn det dobbelte av økingen i 10-års perioden 30 - 39.

Produksjonens avkastning.

Melkeproduksjonen: 1280 mill. liter = 1574 i -39 ÷ 300 mill. l.

Kjøtt og flesk: 65 mill. kg. = 107 i -39 ÷ 40 " kg.

39: 2.930.000 Befolkn. + 250.000 siden -39.

48: 3.180.000

Skogen.

6,4 m³ mot 5,7 i 1939 + 700.000 m³

Fisket.

Totalfangst 1,3 mill. tonn mot 1.0 i 1939 + 300.000 tonn.

Hvalfangst.

175.000 tonn hvalolje

122.500 " " -39. + 50.000 tonn.

Industriprodukter.

114 % av 1938.

Eksp. under - hjemmeind. langt over.

39: 213.300(

48: 271.700(

Nesten 60.000 flere arbeidere beskjeftiget.

Skipsfarten. Valutabidrag

275 mill. l. halvår -

Vanskelig sammenlikne.

Sysselsettingen som gir et bilde av aktiviteten,

-39: 1.142.000. -48: 1.325.000 + 185.000.

Totaltap 8 milliarder -

1600 millioner pr. år i gjennomsnittlig investering -

3 år 4.800 millioner svarer til det som er investert.

I 1950 skulle vi totalt sett ha vårt produksjonsapparat gjenoppbygd.

Betyr ikke at alle sorger er slukket, enda mange tunge tak å ta - særlig hvis en vil fortsette utbyggingen, hva en må for stadig å bedre levemåten her i landet. -

Men på 5 år vil vi ha tatt igjen det krigsårene kostet oss - Et resultat av samspillet av alle byggende krefter i arbeidslivet og næringslivet og et resultat av den økonomiske politikk som er ført. -

Vårt alvorligste problem er fortsatt valutaproblemet.
 40 % av forbruksvarene og produksjonsmidlene impårteres. -
 Importen av helt avgjørende betydning for vårt daglige brød og
 arbeidsliv.
 Bortsett fra Marshall-hjelpen - hvorav noe er gave - får vi ingen
 ting gratis fra andre land. -
 Vil vi ha korn og kaffe, sukker og tobakk eller bananer og appel-
 siner, så må vi betale for det.
 Og vi må betale for strømper og sko, for stoffer til kjoler og
 dresser.
 - for materialer til bygging og innredning av gode hjem,
 for maskiner og redskaper til landbruk, fiske og industri - for
 bensinen til bilkjøringen.
 Vi må betale for det alt sammen - med vårt eget arbeid.

Handelsflåten, hvalfangstflåten, fiskerinæringen, industrien -
 Yter allerede betydelige bidrag, men langt igjen til balanse i
 vår handel med andre land.

1948 ligger betydelig bedre an enn 1947.
 Vareeksporten vil ligge på omlag 2.065 mill. kr. - en øking fra
 1947 på 275.
 - skyldes høyere kvanta og priser.
 Varebalansen overfor utlandet vil imidlertid gi et underskudd på
 omlag 900 mill. kr. - som budsjettert. -
 Nedgang 350 mill. fra 1947.

Som en forstår er en hurtig utbygging av eksportnæringen tvingende
 nødvendig - både for å trygge vår levestandard og for å trygge vår
 økonomiske selvstendighet.

Økt produksjon er nøkkelen til løsning av valutaproblemet. -
 --- og av alle forsyningsproblemer,
 Vil vi ha flere varer, innenlandske og utenlandske, må vi arbeide
 mer.
 Den eneste farbare vei til større velstand.

Så noen ord om fordelingsproblemet -
 Som sagt - hjelper lite overfylte butikker hvis stor del folket
 mangler penger kjøpe -
 Fordelingspolitikken etter Ærigjøringen har tatt sikte på rettfer-
 dig fordeling mellom og innenfor de enkelte grupper -
 Kanskje aldri helt tilfredsstillende. -
 Mer rettferdig i forhold til de arbeidende lag av folket enn noen
 gang tidligere.
 Og mer rettferdig enn i noe annet land.

De arbeidsløse er kommet i arbeid og med det har de tidligere ar-
 beidsløse - som skogsarbeiderne og landarbeiderne, fiskerne og
 bøndene, en levestandard som ligger langt over hva den var for
 disse grupper før krigen.

Det er skjedd på bekostning delvis av næringslivets fortjeneste,
 men også på bekostning av de best lønte arbeidere og funksjonærer
 og intellektuelle.

Fordelingspolitikken alene skaper ikke flere varer -
 - økonomisk bedring på en gruppe må skje på bekostning av andre
 grupper så sant det ikke er et resultat av høyere produksjon.

Det har vart Regjeringens ubehagelige oppgave å prøve å holde
 igjen overfor krav om øking av priser og lønninger. -
 - for å hindre en utvikling som vil føre til inflasjon og økonomisk
 krise. -

Situasjonen er nå igjen ytterst anspent. -
 - et resultat av de stigende importprisene, lønningene og jord-
 bruksprisene.
 - Ikke til å unngå at det gir seg utslag i prisnivået.

I prinsippet har alle organisasjoner og partier hittil gitt sin tilslutning til den stabiliseringspolitikk vi har ført. - Vi må fortsatt stå sammen om den for å spare det norske folket for inflasjonens ulykker.

Det mest effektive middel i kampen mot inflasjon er å øke produksjonen. Det tror jeg alle ser klart.

I 1947 produserte vi totalt sett mer varer og tjenester enn noen tidligere år - men produksjonsresultatet i gjennomsnitt pr. beskjeftiget ligger bare på 85 % i forhold til før krigen.

- Kan finne mange forklaringer til dette dårlige resultat -
- nedslitt teknisk apparat, ujevne og utilstrekkelige tilførsler, men også høyere fraværspersent og på mange steder mindre effektivitet i selve arbeidsytelsen.

Et kapittel for seg den voldsomme nedgang i produksjonsindeksen for juli - -.

- nedgang 54 point fra 134 i juni til 80. - -

For å få større produksjon må en øke effektiviteten og dermed produksjonsmengden pr. arbeider. Det kan gjøres ved å modernisere produksjonsutstyret og ved å rasjonalisere produksjonsmetodene i den enkelte bedrift, gjennom samarbeidet mellom bedriften om produksjonsregulering og standardisering og ved en avpasning av forholdet mellom produksjonskapasitet og behov. I første rekke er dette en oppgave for bedriftenes ledelse; men arbeidere og funksjonærer i de enkelte bedrifter og bransjer har i virkeligheten den samme interesse og de bør gjennom produksjonsutvalg og bransjeråd gå med i dette arbeid.

Hver enkelt som er knyttet til produksjonen skal føle seg oppfordret til å gjøre en innsats. Vi må øke produksjonen jevnt over. Vi må bruke vår arbeidskraft og våre hjelpemidler slik at vi får et større arbeidsutbytte pr. mann. Vi må nytte ut alle muligheter for rasjonalisering. Hver mann som fremmer et forslag om tekniske forbedringer, om arbeidssparende metoder, om bedre utnyttning av arbeidstid og materiale- gjør en god gjerning.

- Overtidsaksjonen for gjenreisningen i Finnmark oppmuntrende.
- Åskim -
- Årdal -

Ansvarsbevissthet -
Arbeidsglede

Økt produksjon vil løse alle våre økonomiske og materielle problemer.

Økt produksjon vil spare oss for inflasjon -

- gjøre fordelingsproblemet lettere fordi det blir mere å dele-
- være den eneste sikre veg til en bedre levestandard,
- føre til lavere skatter-,
- og til hurtigere opphevelse av rasjonering og kriserestriksjoner.

Selv om byrdene kan føles tunge og vanskene er mange - så er det dog mange lyspunkter -

Vi bygger ut landet i denne tida i et tempo som aldri før - skaper varige verdier som vil komme oss alle til gode i framtida.

Vi skal fortsette dette byggende arbeid - samle kreftene om å nytte ut landets og folkets muligheter -

- legge et godt grunnlag for en lykkelig framtid.

Thurs 12/15-45.